

DRWECA

Z DODATKAMI: „OPIEKUN MŁODZIEŻY“, „NASZ PRZYJACIEL“ i „ROLNIK“

„Drwęca“ wychodzi 3 razy tygodniowo, we wtorek, czwartek i sobotę rano. —
Przedpłata wynosi dla abonentów miesięcznie z doręczeniem 1,30 zł.
Kwartalnie wynosi z doręczeniem 3,89 zł.

Przyjmuje się ogłoszenia do wszystkich gazet.

Druk i wydawnictwo „Drwęca“ Sp. z o. p. w Nowemście.

Cena ogłoszeń: Wiersz w wysokości 1 milimetra na stronie 6-linowej 15 gr,
na stronie 3-linowej 50 gr, na 1 stronie 60 gr. — Ogłoszenia drobne: Napisowe
słowo (tłusto) 30 gr każde dalsze słowo 15 gr. Ogłoszenia zagran. 100% więcej.

Numer telefonu: Nowemiasto 8.

Adres telegr.: „Drwęca“ Nowemiasto-Pomorze.

ROK XIII.

NOWEMIASTO-POMORZE WTOREK, DNIA 2 MAJA 1933

NR. 51

Historyczne tło Konstytucji Trzeciego Maja.

Aby znaczenie Konstytucji Trzeciego Maja do-
brze zrozumieć, przenieśmy się myślą o 152 lat
wstecz, w połowę XVIII wieku i rozejrzyjmy się
po Europie. Panuje w niej rzadko spotykany
spokój. Jedynie Hiszpania się trochę rzuca, ale
nie ma to specjalnego znaczenia. We Francji
rządzi Ludwik XV. Panuje tam w najlepsze do-
brze nam znany z historii okres przedrewolucyjny; pod-
ziemna walka warstw szerszych z wyższymi.

W Anglii święci stuprocentowe triumfy parla-
mentaryzm.

Panujący w Austrii Karol VI wzmacnia w
swych obszernych państwach swój wpływ oraz
stara się je podnieść ekonomicznie.

W Rosji panują Piotr II i Anna.

Ale spokój narodów nie trwa długo. Na arenę
bojową występują Austria i Rosja przeciw Turcji.
Następują wojny sukcesyjne; polska i austriacka,
która wciąga w wir walki Rosję, Francję i Anglię.
Następują wrzenia rewolucyjne we Francji.

Anglia wysuwa się na miejsce tej ostatniej,
jako pierwsze mocarstwo kolonialne, zagarniając
Indję i Kanadę. Tak się sprawy mają w Europie.
A w Polsce? W Polsce królami są: August II
Mocny, Leszczyński, August III i Stanisław Au-
gust Poniatowski. Augustowie dobrze są znani
z przysłowia: „Za króla Sasa jedz, pij i popusz-
czaj pasa”. W dziejach Polski smutnie się za-
pisałi: August II przez zdradzieckie knowania z Pru-
sami, August III zaś przez karygodną bierność po-
lityczną zostawił kartę swych zasług zupełnie
niezapisaną.

W końcu sprzymierzeni Fryderyk II i Katar-
ryna wypychają na tron polski Stanisława Augusta
Poniatowskiego.

Znany jego słaby charakter, wiemy, że Sta-
nisław August, choć miał wiele zalet, nie posiadał
najpotrzebniejszej wówczas dla króla polskiego,
odwagi i hartu ducha.

Po znanych zakulisowych umowach i układach
między Fryderykiem, Katarzyną i Marią Teresą
nastąpił w 1772 r. pierwszy rozbiór państwa po-
lskiego. Ogół narodu został nim całkiem zasko-
czony. Największym jednak skutkiem rozbioru
nie było zbrodnicze pozbawienie Polski wielkiej
połaci kraju, największym, wiekopomnym skutkiem
stało się **odrodzenie** narodu polskiego.

Po pierwszym rozbiore nastąpił jeden z naj-
piękniejszych okresów w historii polskiej. Wskutek
rozbioru popadł ustrój polski pod „gwarancję”
mocarstw ościennych, szczególnie zaś Rosji, w
imieniu której rządził się w Polsce minister pełno-
mocny Stackelberg, wyższy władzą niemal i od
króla i od Sejmu. Między temi trzema władzami
dochodziło do częstych nieporozumień. Na sejmie
w 1776 r. tylko dzięki poparciu Stackelberga utrzy-
mała się Rada Nieustająca, przeciw której wystę-
powali Rzewuski i Branicki.

Lecz, chociaż w sferach rządzących nie zaszła
bynajmniej żadna widoczna poprawa, to jednak
poprawa ta zaczęła się okazywać w wielkich ma-
sach ludzi młodszych. Poprawa ta stała się prze-
dewszystkiem za sprawą Komisji Edukacyjnej.

Komisję tę powołał Sejm na wniosek Fe-
liksa Oraczewskiego w r. 1773/5, dając jej jako
zadanie zorganizowanie szkolnictwa na terenie
Polski i środki do pracy w postaci majątku Jezu-
itów. Przy takim stanie rzeczy Joachim Chrepto-
wicz, podkanclerzy, podał myśl, aby eks-Jezuitów
zostawić przy ich szkołach, uczynić ich zarządca-
mi majątków zakonnych i podporządkować całość
Komisji Edukacyjnej. W ten sposób zorganizowana
Komisja Edukacyjna stała się pierwszym minister-
stwem oświaty w Europie, podlegając wyłącznie
i bezpośrednio sejmowi.

Ten pierwszy w historii powszechnej przykład
szkolnictwa państwowego nasunął organizatorom
mnóstwo pracy. Zreformowano uniwersytety, cały
kraj został pokryty siecią szkół średnich, wydzia-
łowych i podwydziałowych. „Towarzystwo do
Książ Elementarnych” dostarczało wszystkim szko-
łom doskonale opracowanych podręczników. W

programie nauczania na pierwszy plan wysunięto:
religię, polski, połączony z nauką obywatelską,
geografię ojczystą itd.; na drugim dopiero planie
znalazła się natomiast wszechwładna dotychczas
łacina.

Równocześnie zaczęło się pięknie rozwijać
życie gospodarcze. W r. 1774 powołano do rząd-
owych komisji skarbowych po dwóch kupców. W
tym samym roku powzięto uchwałę, że „szlachcie”,
bawiący się wszelkiego rodzaju kupiectwem, szla-
chectwa swego utracić nie będzie”. Powstają w
tym czasie liczne banki, towarzystwa eksportowe,
spółki akcyjne itp. Powstają wielkie fabryki w
rodzaju fabryki Tyzenhausa w Grodnie lub „Kam-
panji Manufaktur Wełnianych”, pozostającej pod
wpływami b. kanclerza Andrzeja Zamojskiego
i prymasa ks. Michała Poniatowskiego.

Również i rolnictwo w tym czasie się znako-
micie ulepszyło i podniosło.

W r. 1788 zebrał się Sejm, zwany Wielkim
lub Czteroletnim. Marszałkiem tego Sejmu został
wybrany 6 października Stanisław Małachowski.

Dnia 20 października 1788 r. sejm nieszcześnie
decyzją związał Polskę przymierzem z naszym „jak
najlepszym sąsiadem”, Prusami. Tegoż dnia, co
znów zasługuje na pochwałę, uchwalono podnieść
liczbę wojska narodowego do 100.000.

Liczba jego wzrosła w 1789 r. już do 65 tys.,
(dawniej cyfra wojska wynosiła 12 tysięcy). W
tym czasie Rosja, zawikłana w wojny z Turcją
i Szwecją, zaczęła tracić grunt pod nogami, a król
pruski Fryderyk, chcąc ją „pocichu” dobić, zorga-
nizował koalicję, złożoną z Anglii, Szwecji, Hol-
landji, Turcji i Prus i za pomocą Bucholtza
i Lucchesiniego, swoich ambasadorów, chciał
wciągnąć do niej i Polskę.

Dnia 29 marca sejm ponownie zawarł z Pru-
sami przymierze zaczepno-odporne. Tymczasem
kadencja poprzedniego sejmu (z r. 1788) się skoń-
czyła. Rozpisano więc i przeprowadzono wybory
dalszych posłów, nie rozpuszczając starych i w
ten sposób obradował odtąd sejm w podwójnym
komplecie.

W czasie akcji wyborczej na pierwszy plan
wysunęła się propaganda w druku. W tym celu
wydano odpowiednie gazety, broszury, dzieła
i... sztuki teatralne. W tej politycznej pracy lite-
rackiej i publicystycznej odznaczyli się: Niemce-
wicz, Kołłątaj, Staszic, Zabłocki.

Pierwszą kwestją sporną w nowym sejmie sta-
ła się sprawa sukcesji tronu. Za nią opowiadało
się t. zw. stronnictwo patrijotyczne, do którego na-
leżeli Potocki, Staszic, Kołłątaj. Przeciw sukcesji
występowali natomiast konserwatyści ze stron-
nictwa „starszszlacheckiego”, a więc: Rzewuski,
Suchorzewski, Branicki, Szczyński, Potocki.

Tu następuje moment przełomowy. Stron-
nictwo patrijotyczne, podniecone sukcesami w sejmie,
decyduje się na krok stanowczy!

Dnia 5 maja chce ono ogłosić i przeforsować
konstytucję, która zawierać ma i sukcesję tronu.
W ostatniej chwili jednak przeniesiono tę datę na
3 maja (drugi dzień rozpraw po przerwie wiel-
kanocnej).

Konstytucja 3 Maja jest jedyną w świecie
konstytucją całego prawie narodu, która powstała
bez rozlewu krwi, bez walk bratobójczych warstw
i stronnictw. Konstytucja nasza powstała na pod-
łożu myśli, nie, jak francuska, na podłożu krwi
i wskutek tego też była i jest niedoścignionym
wzorem dla wszystkich.

Religią panującą ogłoszono religię katolicką,
uszczuplono bardzo znacznie przywileje stanu szla-
checkiego na rzecz mieszczaństwa oraz ulżono wielce doli
chłopstwa. Zniesiono „liberum veto” i konfede-
rację. Po Stanisławie Augustie tron polski miał
otrzymać elektor saski Fryderyk August.

W całej akcji znalazł się tylko jeden ciężki
błąd. Liczono mianowicie na **pomoc Prus**.

A tymczasem już 5 maja Lucchesini pisał do
Fryderyka: „Teraz, kiedy przyszłość Polski jed-
ynie od naszych kombinacji zawisła, kraj ten po-

służyć może Waszej Król. Mości za teatr wojny
Albo też będzie przedmiotem targu przy układach
międzynarodowych”.

Prusy okazały się jak najbardziej **zdradzieckim**
„sojusznikiem”. I dziś ich sentyment w stosunku
do Polski nie zmienił się w niczym. Niemcy zawsze
byli i są do dziś dnia i będą w przyszłości naj-
groźniejszym naszym wrogiem.

Zanosi się na zwrot w Niemczech.

O tem pisze warszawskie „A.B.C.”, jak następuje:

„Przed kilku dniami ukazała się w Berlinie
odezwa pruskiego komisarza propagandy, poświę-
cona sprawie uroczystości 1-szo majowych w Niem-
czech i zaczynająca się od słów:

W dniu 1 maja rozpocznie się pod przewo-
dnictwem Adolfa Hitlera budowa nowego naro-
dowego państwa niemieckiego.

Wszystko przemawia za tem, że już w naj-
bliższym czasie Hitler ma zamiar dokonać zwrotu
w kierunku radykalizmu społecznego. W tym du-
chu działa przedewszystkiem silny nacisk mas ro-
botniczych, zorganizowanych pod sztandarem na-
rodowo-socjalistycznym. Masy domagają się coraz
energiczniej przystąpienia do realizacji programu
społecznego Hitlera. Nie wystarczy już im akcja
antysemicka i wołają głośno o przekształcenie re-
wolucji narodowej w rewolucję narodowo-socjali-
styczną. Na wiecach narodowo-socjalistycznych
coraz częściej mówi się o tem, że „praca znaczy
więcej niż własność”, że jednym z głównych celów
rewolucji narodowo-socjalistycznej ma być „uwol-
nienie robotnika z pod niewoli wyzysku”, to zna-
czy „zapewnienie mu udziału w zysku, własności
i kierownictwie” przedsiębiorstw.

Jaki jest stosunek Hitlera do tych dążeń ma-
sy narodowo-socjalistycznej?

Pierwsze kroki kanclerza po objęciu władzy
miały charakter wybitnie umiarkowany. W mowie
poczdamskiej z dnia 21 marca podkreślił on wy-
raźnie, że celem każdej pracy gospodarczej musi
być prywatna własność.

Od tego czasu nastąpiła jednak zmiana nastro-
jów, która wyraziła się przedewszystkiem w po-
głębieniu konfliktu między leaderem a min. Hu-
genbergiem. Poważne rozdziewki między obu sojus-
znikami zaczęły się już z okazji akcji antysemickiej,
właściwa jednak walka rozegra się na odcinku
społeczno-gospodarczym. Już dziś mówi się gło-
śnie o zamiarze Hitlera odebrania Hugenbergowi
teki pruskiego ministra handlu, na której niemiec-
ko-narodowym specjalnie zależy.

Rezultat tej walki jest łatwy do przewidzenia,
tembardziej, że w obozie niemiecko-narodowym
zwłaszcza wśród młodzieży bardzo silne są ten-
dencje zlania się w jedną całość z narodowym so-
cjalizmem. Bardzo charakterystyczny jest krok
brunświckiej organizacji niemiecko-narodowej, któ-
ra przed dwoma dniami postanowiła w całości
przejść do hitlerowców.

Niemiecko-narodowi byli potrzebni Hitlerowi
tak długo, jak długo nie miał on silnie w garści
aparatu państwowego. Dziś, gdy Hugenberg „zro-
bił swoje, Hugenberg może odejść”. Ta sprawa
jest mniej więcej jasna. Powstaje tylko pytanie, w
jakich formach konkretnych wyrazi się zwycięski
radykalizm hitleryzmu”.

Odpowiedź Paderewskiego do Warszawy.

Warszawa. W odpowiedzi na wiadomość
o przyznaniu mu nagrody muzycznej m. st. War-
szawy Ignacy Paderewski nadesłał z Nowego Jor-
ku pod adresem prezydenta miasta następującą
depeszę:

„Najprzejmiej dziękuję za łaskawy telegram,
zawiadamiający o przyznaniu mi nagrody muzy-
cznej m. st. Warszawy. Uznanie dla mej pracy,
którego wyraz widzę w uchwale sądu konkur-
sowego, jest mi nad wyraz miłe, zachowam je
we wdzięcznej pamięci. Paderewski”.

Światowa konferencja gospodarcza na 12 czerwca.

Londyn. W ostatniej chwili na konferencji Roosevelta z Mac Donaldem i Herriotem postanowiono, że światowa konferencja ekonomiczna w Londynie rozpocznie się w dniu 12 czerwca rb.

2000 delegatów-rzeczoznawców na konferencję światową.

Na konferencję powyższą przybędzie 2.000 delegatów-rzeczoznawców, zaś dla dziennikarzy wprowadzono 200 nowych urzędów telefonicznych, umożliwiających natychmiastowe połączenie z wszystkimi krajami świata.

Przygotowania Polski do światowej konferencji gospodarczej.

Warszawa. W łonie i z inicjatywy warszawskiej Izby przem.-handlowej powstała specjalna komisja, złożona z przedstawicieli polskich sfer gospodarczych, która podjęła się zebrania materiałów i sprecyzowania stanowiska polskich sfer gospodarczych wobec tych zagadnień, jakie mają być przedmiotem obrad światowej konferencji gospodarczej, która, jak wiadomo, ma się odbyć w dniu 12 czerwca rb. w Londynie.

Ustawa dewaluacyjna przyjęta w senacie amerykańskim.

Upoważnienie do obniżenia wartości dolara do 50 proc.

Waszyngton. Senat amerykański przyjął 53 głosami przeciw 35 postanowienie ustawy dewaluacyjnej, upoważniającej prezydenta St. Zjedn. do zredukowania wartości dolara do 50 proc. dotychczasowej jego wartości w złocie.

Szwajcaria pozostanie przy parytecie złota.

Szwajcarska rada federalna postanowiła na konferencji przed dwoma dniami, że Szwajcaria pozostanie przy standardzie złota.

Splata długów w srebrze oznacza 30 procentową ich redukcję.

Waszyngton. W uzupełnieniu wiadomości o projekcie Roosevelta, aby państwa dłużnicze spłaciły długi wojenne w srebrze do wysokości 200 milionów dolarów, donoszą dodatkowo, że rząd amerykański jest skłonny policzyć dłużnikom 50 centów za uncję srebra.

Biorąc pod uwagę, że obecna cena srebra wynosi 36 centów za uncję, dłużnicy uzyskaliby efektywną zniżkę długów o 30 procent.

Paryż nie wierzy w porozumienie dolar — funt.

Paryż, 27 4. Dzisiejsza giełda znajdowała się pod wpływem raczej ujemnej oceny rezultatów rozmów waszyngtońskich.

Zadne uchwały ani porozumienia nie doszły tam do skutku, a decyzję, że powrót do pokrycia złotego nastąpi w zależności od sprzyjających warunków, uznano w tutejszych kołach giełdowych za upozorowaną, gładką formułę rozbięcia w istocie rokowań w tej materii między Anglią a Ameryką.

Na skutek tych informacji giełda dzisiejsza pracowała w nastroju ciężkim. Obróty w dalszym ciągu zmniejszyły się.

Renta francuska pod wpływem wiadomości o projektowanej w najbliższym czasie nowej emisji, co zresztą zostało zdementowane, również obniżyła swój kurs.

Kurs funta obniżył się znowu o jeden punkt, osiągając 36.55, dolar zaś przez cały czas operacji, dzisiejszych stał na poziomie 23.09 franka.

OKRĘT ŚMIERCI w krainie wiecznych lodów.

(Ciąg dalszy).

Tak przeszła spokojnie godzina straża kapitana i Kanadyjczyk przyszedł go zmienić.

— Wszystko w porządku — rzekł Stuermer, odając mu broń — ale radzę ci mieć oczy otwarte.

— Będę się starał, kapitanie — odrzekł Douglas O'Brien.

Ale i jego godzina przeszła w zupełnym spokoju. Po nim nastąpił Petersen. Przy zmianie Stuermer się obudził i wracającego Kanadyjczyka spotkał cichym pytaniem, czy nie zauważył czego podejrzanego.

— Nie, zupełnie nic — odrzekł również szepem harpunier, — Przypuszczam, że jesteśmy jedynymi żywymi istotami na całym Szpicbergu.

— Bardzo być może, że masz rację, O'Brienie. Komu by się chciało mieszkać w tej śnieżnej pustce. Czy Petersen zaciągnął już wartę?

— Już chodzi tam i napowrót.

— Czy przykazałeś mu, aby nie zasnął?

— Przypomniałem mu całe niebezpieczeństwo zaśnięcia, ale Petersen nie potrzeba ostrzegać, to nie dziecko, to człowiek doświadczony.

8 maja Zgromadzenie Narodowe.

Kandydat jest już ustalony? Tajemnica do ostatniej chwili.

Warszawa. Wiadomości o zwołaniu Zgromadzenia Narodowego na 8-go maja była niespodzianką nawet dla kół sanacyjnych, które zapowiadały, że Zgromadzenie Narodowe odbędzie się dopiero w końcu maja.

Kandydatury

Należy przypuszczać, że kandydatura Prezydenta Rzplitej jest już ustalona. W tej sprawie jednak zachowuje się taką tajemnicę, że podobno większość posłów sanacyjnych dowiędzie się o tem, kto ma być Prezydentem Rzplitej, dopiero na Zgromadzeniu Narodowym.

Ostatnio obok dotychczas wymienianych kandydatów obecnego Prezydenta Rzplitej i pp. W. Ślaska, premiera Prystora i Patka, wypłynęło jeszcze nowe nazwisko — p. Tytusa Filipowicza.

Nowoobрани prezydent Rzplitej obejmie władzę dopiero w dniu 7-go czerwca b. r.

Kto weźmie udział w Zgromadzeniu Narodowym?

Duże zainteresowanie budzi sprawa wzięcia udziału w Zgromadzeniu Narodowym przez ugrupowania opozycyjne. Prawdopodobnie nie weźmie udziału w Zgromadzeniu Narodowym Klub Narodowy. Co się tyczy ugrupowań Centrolewu, sytuacja nie jest wyjaśniona, wyjaśni się jednak w najbliższych dniach, przypuszczalnie w początku przyszłego tygodnia, kiedy zbiorą się kluby sejmowe.

W Stronnictwie Ludowym przeważa pogląd, iż należy się wstrzymać od udziału w Zgromadzeniu Narodowym.

Przypuszczać należy, że decyzja powzięta zostanie przez Stronnictwo Ludowe po porozumieniu się z socjalistami.

Zgromadzenie Narodowe

Zgromadzenie Narodowe składa się z 444 posłów i 111 senatorów. Do prawomocności jego uchwał konieczna jest obecność przynajmniej połowy członków Zgromadzenia, to jest 278 członków.

Na Zgromadzeniu Narodowym przewodniczą marszałek sejmowy, jego zastępstwo obejmuje marszałek senatu. Ośmiu sekretarzy powołuje przewodniczący Zgromadzenia Narodowego, w tem 4 posłów i 4 senatorów.

Na Zgromadzeniu Narodowym nie wygłasza się żadnych przemówień. Po otwarciu obrad najdługo w 15 minutach po godzinie, na którą zostało zwołane Zgromadzenie, Narodowe, przewodniczący powołuje 8 sekretarzy (4 posłów i 4 senatorów) i wzywa uczestników do zgłoszenia kandydatur. Kandydatów zgłasza się na piśmie. Do zgłoszenia kandydata potrzeba 50 podpisów uczestników Zgromadzenia Narodowego.

Gdy już zgłoszono kandydatury, rozpoczyna się głosowanie. Jeden z sekretarzy wywołuje członków Zgromadzenia, którzy kolejno oddają kartki z nazwiskami kandydatów, wrzucając je do urny. Głosowanie jest tajne.

Po odczytaniu całej listy przewodniczący wzywa sekretarza, by po raz drugi wywołał tych członków Zgromadzenia, którzy przy pierwszem wywołaniu nie oddali swych głosów.

Po głosowaniu sekretarze dokonują obliczenia głosów, trwającego zwykle około 15 minut. Gdy jeden z kandydatów otrzyma bezwzględnie większość, przewodniczący ogłasza, kto został obrany prezydentem Rzplitej. W przeciwnym razie odbywa się drugie głosowanie. W drugim głosowaniu można jeszcze zgłaszać nowych kandydatów. Gdy drugie głosowanie nie da rezultatu, odbywa się dalsze, przyczem kolejno odpadają ci kandydaci, którzy uzyskali najmniejszą ilość głosów, tak że stopniowo zmniejsza się ilość kandydatów, poddanych pod głosowanie.

Po ogłoszeniu wyników głosowania przewodniczący udaje się zwykle z prezesem rady ministrów do wybranego, zapytując go, czy przyjmuje wybór. Zaznaczyć należy, że marszałek Piłsudski, wybrany Prezydentem 31 maja 1931 r., wyboru nie przyjął.

Gdy wybrany kandydat oświadczy zgodę na przyjęcie wyboru, przewodniczący Zgromadzenia Narodowego ustala termin ponownego posiedzenia, na którym następuje zaprzysiężenie Prezydenta Rzeczypospolitej.

Wobec rozwiązania NKA.

Warszawa. Ostatnio została rozwiązana przez władze Naczelna Konferencja Akademicka. W dniu 25 bm. odbyło się o godz. 20 w lokalu Bratniej Pomocy studentów Politechniki Warszawskiej zebranie 16 prezesów akademickich związków ogólnopolskich oraz większych organizacji stołecznych, na którym omówiono sprawę rozwiązania Naczelnej Konferencji Akademickiej. Prezesi organizacji zalegalizowanych postanowili odbywać doraźne konferencje celem koordynowania działalności związków i omawiania najważniejszych spraw ogólno-akademickich.

Kapitan owinął się szczerzej płaszczem i położył obok Edwarda. Zaledwie jednak przyłożył głowę do zwoju płótna, zastępującego mu poduszkę, podniósł ją na nowo i rzekł zaniepokojonym głosem.

— Czy słyszałeś, Duglasie?

— Co takiego?

— Zdawało mi się, że wśród wycia burzy słyszałem jakieś charczenie, jakby człowieka konającego.

— Omyliłeś się chyba, kapitanie. Old Hawkins chrapie jak młyn i to pan usłyszałeś.

— Być może, że się omyliłem — odrzekł Stuermer — tem więcej, że już nic nie słychać. Możemy spać — Petersen tam czuwa za nas.

Ale kapitan nie miał czasu zasnąć, gdyż w tej chwili zerwał się Kanadyjczyk i zawołał głosem, który obudził kilku leżących marynarzy:

— Nie omyliłeś się, kapitanie, to było śmiertelne rżenie! Teraz i ja je usłyszałem wyraźnie.

— Coś się tam na dworze stać musiało.

Jednym rzutem zerwali się obaj i wybiegli z chatki. Edward, który się na głos O'Briena obudził, pobiegł za nimi.

— Petersen! — krzyknął kapitan, starając się zagłuszyć szum burzy. — Petersen, gdzie jesteś? Odpowiedziała głucha cisza.

Dziś już pierwszy numer

„Drwęcy“ w maju.

Kto sobie jeszcze nie zapisał gazety na nowy miesiąc MAJ lub na MAJ i CZERWIEC, ten niech bezzwłocznie to uczyni.

Lotnicy polscy powrócili z Bułgarii do Warszawy.

Warszawa. We czwartek o godz. 14.25 przyleciały na lotnisko mokotowskie trzy samoloty polskie, które brały udział w bułgarskim święcie lotniczym w Sofji.

Przybyli do Warszawy: kap. Lewoniewski z mjr. Chramcem na samolocie R. 13., por. Orłowski z mechanikiem Gierlickim na R.W.S. 12 i kpt. Kropiński z p. Mościckim na PZL. 19.

Kpt. Halewski z sędzią Grabińskim na RWD 5 zbroczył, jak wiadomo, do Pilzna celem odwiedzenia tamtejszego aeroklubu, prawdopodobnie jednak przybędzie on do Warszawy jeszcze w ciągu dzisiejszego popołudnia. Lotnicy polscy swymi popisami wzbudzili w Bułgarii powszechny zachwyt i okryli sławą lotnictwa polskie.

„Legion Młodych“ w zażyłych stosunkach z komunistyczno-masońską młodzieżą Francji.

Sanacyjny „Kurjer Poranny“, organ oświatowo-wroga Kościoła katolickiego Spiczyskiego, ogłasza, że:

„Szczęśliwą powzięły myśl organizacje młodzieży polskiej z Legionem Młodych na czele, zapraszając delegatów Jeunesse Republicaine Laique do Polski. Właśnie opuścili Gdynię, po kilkudniowym pobycie w Polsce trzej członkowie JRL. pp.: Wiktor Meunier, prezes JRL., Andre Klein — wiceprezes i Sioux Gelly, członek Komitetu Wykonawczego.“

Wspomniana organizacja młodzieży francuskiej jest organizacją masońską, walczącą zawzięcie z Kościołem katolickim we Francji. W organizacji tej biorą obecnie górę żywioły komunistyczne. Wyczytać to można wyraźnie z samego „Kurjera Porannego“, który wyraźnie pisze:

„Młodzież francuska interesują w pierwszym rzędzie zagadnienia gospodarcze i socjalne. Tendencje „kolektywistyczne“ lub t. zw. gospodarki kierowanej wśród młodzieży lewicowej wśród JRL. krystalizują się coraz wyraźniej. To była pierwsza podstawa zetknięcia się JRL. z pokrewnymi organizacjami polskimi.“

Warto sobie to dobrze zapamiętać, zauważa „Goniec Nadwiślański“, że w Legionie Młodych, który na polecenie p. wojewody Kirtklicza ma się „wdzierać w rzeczywistość Pomorza“, krystalizuje się coraz wyraźniej kolektywizm czyli mówiąc wyraźnie, bolszewizm i bezbożnictwo.

Ile kosztuje bezrobocie?

Na podstawie urzędowych obliczeń wydaliliśmy w ciągu 8. min lat następujące sumy na pomoc dla bezrobotnych (t. j. zasiłki i tak zwaną pomoc doraźną):

w r. 1924 —	6 milj. 393 tys.
w r. 1925 —	41 milj. 300 tys.
w r. 1926 —	61 milj. 900 tys.
w r. 1927 —	42 milj. 600 tys.
w r. 1928 —	33 milj. 800 tys.
w r. 1929 —	52 milj. 200 tys.
w r. 1930 —	104 milj. 400 tys.
w r. 1931 —	101 milj. 200 tys.

Daje to sumę 443 miliony 793 tysiące zł.

Ponadto koszty administracyjne (tj. koszty ściągania składek i rozdawania pomocy) wynosiły w tym czasie 42 miliony 100 tysięcy złotych.

Razem więc wydaliliśmy w ciągu 8 lat na bezrobocie okragto 486 milionów zł.

Ogromną część tego haraczu zapłaciło się tak w formie wysokich cen artykułów przemysłowych, gdyż w cenach tych ukryte są składki, idące na Fundusz Bezrobocia. Gdyby sumy powyższe użyte były na rozumne i planowe inwestycje, a tworzenie nowych warsztatów pracy — wyglądaliśmy dziś trochę lepiej, niż wyglądamy.

— Czy nie widzisz go gdzie, Duglasie? — zapytał wibrującym z niepokoju głosem.

Petersen nie było na stanowisku, opuścił je z jakiegoś widocznego powodu.

— Szukam go, kapitanie — krzyknął Kanadyjczyk — ale nie mogę go znaleźć? Przekleństwo, coś tu leży na śniegu! Coś niby człowiek, Petersen!

Ostatni wyraz Kanadyjczyk krzyknął jakimś zrozpaczonym głosem i pochylił się nad leżącą postacią, patrząc na zmienione rysy przyjaciela.

— Światła, światła tutaj — wołał kapitan. — Hej tam w chatce! chodźcie z latarnią. Petersen leży na ziemi i nie rusza się — prawdopodobnie zachorował!

Prędzej światła!

Na progu chatki pojawił się już Old Hawkins z dość dużą latarnią, którą zabrał z „Albatrosa“.

Jaskrawe światło, padając przez szlifowane szybki, przebiło ciemności nocy. Zaledwie jednak promienie jego opadły na leżącą na ziemi postać kapitan, pochyłony dotychczas nad leżącym, wyprostował się przerażony i z ust jego wybiegły straszliwe słowa:

— Petersen nie żyje — zamordowany — patrzcie na tę strzałę, której drzewce sterczy z jego gardła.

(C. d. n.)

PAMIĘTAJCIE!

Pamiętajcie o tem, że dzień Trzeciego Maja poświęcony jest celom oświatowym. Przeto nie żałujcie grosza na nalepki T. C. L., które udekorowane być winno każde okno. Nie żałujcie też grosza na kwestę uliczną wzgl. kwestę domową T. C. L. Pamiętajcie, że oświata ludu dokona cuda — odrodzenia Polski.

WIADOMOŚCI.

Nowemiasło, dnia 1 maja 1933 r.

Kalendarzyk, 1 maja, Poniedziałek, Filipa i Jakuba Apost.
2 maja, Wtorek, Zygmunta kr. m. Atan.

Wschód słońca g. 4 — 06 m. Zachód słońca g. 18 — 59 m.
Wschód księżycy g. 9 — 53 m. Zachód księżycy g. 1 — 46 m.

Tydzień Taniej Książki.

Od 27 kwietnia do 10 maja urząd skarbowo polskie „Tani Tydzień Książki”. Na te dni ceny książek zostały tak obniżone, że nabyć je można wprost za bezcen. Kto nie wierzy, niech się o tem sam przekona! Bez jakiegokolwiek przymusu wolno to i w naszej księgarni „Drwęca” Nowemiasło stwierdzić. Ndarza się więc sposobność tak dla prywatnych ludzi, jako i dla uczelni oraz wszelkich instytucji oświatowych sposobność zaopatrzenia się za bajecznie niską cenę w drogiecenne książki. Zaznaczamy, że te wprost bajecznie niskie ceny obowiązują jedynie od 27 kwietnia do 10 maja.

Zaciąg ochotniczy.

Minister Spraw Wojskowych zezwolił dodatkowo na przyjmowanie ochotników do piechoty z ukończonymi 4-ma oddziałami szkoły powszechnej, którzy wyrażą chęć do służby nadterminowej.

Urząd Skarbowy Akcyz i Monopolów Państwowych w Grudziądzu

podaje do wiadomości, że w niżej wyszczególnionych miejscowościach są wolne miejsca na detaliczną sprzedaż napojów alkoholowych:

Powiat brodnicki:

Bobrowo, Kamień i Szafarnia po jednym miejscu z wyszynkiem oraz Gęboczek Mały i Tylice po jednym miejscu bez wyszynku.

Powiat grudziądzki:

Dąbrówka Król, Gołębiewo, Mokre, Nowawies, Owczarki, Plemięta, Rogóźno—Zamek i Szczepanki Wielkie po jednym miejscu z wyszynkiem.

Powiat działowski:

Hartowice, Jeleni, Jamielnik, Klonowo, Łęka Wielka, Nowydwór, Pierławki, Truszczyń, Wądzyn, Wysoka, Wąperski i Zakrzewo po jednym miejscu z wyszynkiem oraz Naguszewo jedno miejsce bez wyszynku.

Powiat lubawski:

Mikołajki, Marzęcie, Nielbark, Omule, Ostrowite, Swiniarc, Samplawa, Sugajenka, Targowisko, Tomaszewo, Wawrowice, Wonna, Zwiniarz i Zielkowo po jednym miejscu z wyszynkiem oraz Łązyn i Mierzyn po jednym miejscu bez wyszynku.

Kandydaci, ubiegający się o koncesję na wyszczególnione miejsca, winni wnieść w ciągu 30 dni od daty wywieszenia niniejszego ogłoszenia do Urzędu Skarbowego Akcyz i Monopolów Państwowych w Grudziądzu odpowiednie podania, do których należy dołączyć świadectwo moralności, poświadczenie obywatelstwa, dowód rozporządzalności odpowiednim lokalem z rysunkiem i dowód uprzywilejowania, o ile kandydat należy do kategorii osób uprzywilejowanych.

Podanie o koncesję na sprzedaż napojów alkoholowych podlega opłacie stempelowej w wysokości 10 zł, a każdy załącznik 50 gr.

Przy nadawaniu koncesji bezwzględne pierwszeństwo przysługiwac będzie inwalidom wojennym oraz wdowom i sierotom po inwalidach.

z miasta i powiatu.

Dwa wspaniałe filmy dźwiękowe

podziwiać będziemy w tutejszych kinach, tj. w Lubawie i Nowemmieście. Mianowicie ujrzymy czarowną wiośniarę Jeanette Mac Donald w porwijającym dźwiękowcu pt. Narzeczona z Loterii oraz Pat i Patachon jako Dzielną Wojaczkę. Jest to film dźwiękowy najnowszej produkcji.

Organizacja przyszłego roku szkolnego w gimnazjach.

Nowemiasło. Z końcem bieżącego roku szkolnego znosi się wszystkie klasy drugie państwowych gimnazjów i progimnazjów, od sierpnia zaś tego roku zostanie przekształcona klasa trzecia wymienionych szkół na klasę pierwszą gimnazjum według nowego ustroju.

Uczniowie obecnej klasy drugiej, którzy nie będą mogli otrzymać promocji do klasy trzeciej, tracą możliwość pobytu dalszego w gimnazjum państwowym przynajmniej na jeden rok. Uczniów tych będzie można umieścić albo w odpowiednim oddziale szkoły powszechnej albo w klasie drugiej takiej prywatnej szkoły średniej, która zachowa jeszcze tę klasę.

Egzaminy wstępne do klasy trzeciej i wyższych odbędą się w gimnazjach państwowych z końcem roku szkolnego przed wakacjami, w dniach 16—20 czerwca. Podania składane należy do dnia 10 czerwca w Dyrekcji Gimnazjum, załączając obowiązkowo metrykę urodzenia. Świadectwo ze szkoły powszechnej nie zwalnia od egzaminu wstępnego. Do egzaminu mogą być dopuszczone również dzieci, które świadectw szkolnych nie będą mogły przedłożyć. Warunkiem koniecznym jest wiek kandydata, względnie kandydatki. Do klasy trzeciej mogą być przyjęci tylko tacy, którzy przed 20-tym sierpnia r. ukończą 12 lat życia, a nie przekroczą lat 16. Wyjątki wszelkie są wykluczone i podanie tego rodzaju do Kuratorium przyjmowane nie będą.

W klasie pierwszej (dawniej trzeciej) obowiązywać będzie nowy program nauczania i odpowiednie do niego nowe podręczniki szkolne, które w swoim czasie zostaną ogłoszone. Po wakacjach egzaminów wstępnych nie będzie do żadnej klasy.

Dyrektor St. Lubicz-Majewski.

Za zabójstwo na zabawie 4 lata więzienia.

Lubawa. Przed Sądem Okręgowym na sesji wyjazdowej 26 bm. toczyła się rozprawa o zabójstwo śp. Fr. Szymińskiego do Mortag na zabawie w Zajęczkowie w lutym r. Jako silnie podejrzanym o dokonanie morderstwa zasiadł na ławie oskarżonych robotnik Maksymilian Szymek. Do winy się nie przyznał. Według zeznań szeregu świadków, będących na zabawie, sprawa miała się następująco: Na zabawie SMP w Zajęczkowie Antoni Szymiński, brat zamordowanego,

miał uderzyć p. Baczewskiego z Kulig. Później na tej podstawie doszło do bójki w bufecie. Niektóre zeznania były ze sobą sprzeczne, gdyż bufetowy zeznał, że krzesło, którym uderzono denata, wydarł Szymkowi, a drugi świadek Mądrowski zeznał, że krzesło miał Czaplinski. Zresztą Szymek przyznał się, że bufetowy jemu odebrał krzesło. Charakterystyczną cechą wszystkich zeznań było, że nikt ze świadków nie widział, kto i czym uderzył denata. Jedynie bufetowy Zagajewski zeznał, że, gdy śp. Sz. upadł, podszedł do niego oskarżony Szymek i zaczął leżącego obracać i drapać się w głowę, powiedział: „nie spodziewałem się tego”. Świadkowie, podani przez oskarżonego na obronę, nie nie widzieli. Sąd odczytał orzeczenie lekarskie, według którego podczas sekcji zwłok ustalono, że śmierć nastąpiła na skutek przecięcia poniżej ucha naczyń krwionośnych i tętnicy. Śmierć nastąpiła momentalnie. Rany zadane były jakimś ostrym narzędziem, którego nie zdołano ustalić ani wykryć. Odczytano jeszcze potajemny list oskarżonego z więzienia do swego chlebodawcy. List ten został przyjęty i dołączony do akt sąd. Zawiera on tylko: „Wielmożny Panie Karpiński, żałuję, że poszedłem na zabawę, lecz może będę musiał ten krzyż cierpieć”. Prokurator żądał surowej kary, aby była przykładem odstraszającym od załatwienia porachunków osobistych na zabawach, jak się to często zdarza. Sąd po dłuższej naradzie skazał M. Szymka na 4 lata więzienia, włączając mu dotychczasowy areszt od 20 lutego r. Wyrok oskarżony przyjął z płaczem. Sąd na podstawie wizji lokalnej i zeznań niektórych św. nabrał przekonania o winie oskarżonego.

Rekolekcje zamknięte dla niewiast i mężczyzn.

Lubawa. W roku bieżącym odbędą się w diecezji naszej rekolekcje zamknięte dla niewiast, m. in. i w Lubawie w czasie od 15—19 maja. Rekolekcje te rozpoczynają się w poniedziałek, 15 maja, wieczorem o godz. 8 u Siostr Miłosierdzia. Zakończenie nastąpi w piątek, 19 maja rano po Mszy św. Za całkowite utrzymanie (spanie, jedzenie) płaci się w dniu przyjazdu 10 zł. Powleczenia na pościel dostarczą Siostry. Zgłosić się mogą niewiasty z powiatów: Lubawa, Działdowo, Brodnica. Zgłoszenia przyjmuje Diecezjalny Instytut Akcji Katolickiej w Pelplinie najpóźniej do 8 maja r.

Rekolekcje dla mężczyzn odbędą się również w Lubawie od 10-14 czerwca. Początek rekolekcji w sobotę, 10 czerwca, o godz. 8 wiecz. w Domu św. Jerzego u Siostr Miłosierdzia. Zakończenie w środę, 14 czerwca, rano po Mszy św. Powleczenia dostarczą Siostry. Koszty za całkowite utrzymanie 10 zł. Przyjmują się mężczyźni z powiatów Lubawa, Działdowo, Brodnica i Wąbrzeźno. Zgłosić się do Dziec. Instytutu najpóźniej do 3 czerwca r.

Surowa kara dla nieuczciwego rzeźnika.

Lubawa. Przed Sądem Okręgowym na sesji wyjazdowej 26 bm. toczyła się bardzo znamienna rozprawa. Na ławie oskarżonych zasiadł Bron. Pieńczewski i jego żona Marja, posiadający przy ul. Kościelnej skład rzeźniczy. Oskarżeni zostali o to, że w roku ub. sprzedawali wyroby mięsne, a zwłaszcza kiełbasę z robakami. Zeznawało szereg świadków, którym p. P. sprzedawał zepsute wyroby mięsne. Również zeznania biegłego wypadły na niekorzyść nieoskarżonych. Mimo obrony mec. Jarzęckiego sąd po dłuższej naradzie skazał Br. i M. Pieńczewskich po 6 miesięcy więzienia każdego oraz na poniesienie kosztów postępowania w kwocie po 200 zł i po 40 zł kosztów sąd. Ze względu na dotychczasową niekaralność oskarżonych sąd przy wydanym wyroku wziął pod uwagę okoliczności łagodzące i wymierzył im tylko taką niską karę, wykonanie której zawiesił na 3 lata. W umotywowaniu wyroku Sąd zaznaczył, że kodeks polski za takie oszustwa przewiduje specjalnie wysokie kary. Oskarżonym została dowiedziona wina w zupełności, a dopuścili się tego przestępstwa świadomie i w chęci zysku.

Na rzecz harcerstwa.

Lubawa. Dnia 3-go Maja r. o godz. 21-iej na salach Hotelu Kopernika w Lubawie odbędzie się dancing, urządzone staraniem tutejszego Koła Przyjaciół Harcerstwa. Dochód przeznaczony na letnie obozy harcerskie. Zarząd.

Nieudana wyprawa złodziejska.

Montowo. W nocy z 25—26 ub. m. nawiedzili naszą wieś złodzieje. Na szczęście nie powiodło się im, gdyż zostali spłoszeni, a jednego nawet miejscowy kowal zdołał schwycić. W kieszeni znalazł on u niego zarzniętego indyka. Pozostali dwaj zbiec. Przytrzymanego ptaszka zamknięto w pewnej ubikacji, a następnego dnia policja lubawska nim się zaopiekowała.

Pożar.

Złotowo. W nocy z 29 ub. m. około godz. 2 wybuchł pożar w domu mieszkalnym gosp. Wiśnickiego. Zaalarmowani mieszkańcy pospieszyli na ratunek, wskutek czego część mebli zdołano wyratować, lecz część ich jest polamana wzgl. podarta. Oprócz miejsc. Straży Pożarnej stawiła się sikawka motorowa z Lubawy, która niewiele zdziałała dla braku wody w pobliżu. Pożar zdołano zlikwidować. Spłonął jedynie dom mieszkalny. Przyczyna pożaru nie została jeszcze ustalona.

W sprawie zniesienia drogi polnej publicznej, biegnącej przez pole p. Józefa Szczuckiej do granicy niem., na terenie obszaru dworskiego Wielka Wólka.

Wielka Wólka. Starostwo podaje do publicznej wiadomości, że z dniem 20 kwietnia 33 r. znosi się drogę polną publiczną, biegnącą przez pole p. Józefa Szczuckiej do granicy niem. na terenie obszaru dw. W. Wólka. Sprzeciw wnieść można w terminie 14-dniowym do Wydziału Powiatowego w Nowemmieście.

Z Pomorza.

Otwarcie sezonu sportowego.

Działdowo. Dnia 23 kwietnia 1933 r. o godz. 15-tej na boisku koszarowym odbyło się otwarcie sezonu piłki nożnej przez miejscową I drużynę SMP z drużyną Sokoła Rowo przy udziale 150 widzów. Goście początkowo grali w ostrem tempie, lecz napotkali na silny opór młodzików. Po kilkakrotnym odparciu ataku, skierowanym do bramy SMP, przynosi się gra pod bramę nieprzyjaciela i tam celnym strzałem zdobywa SMP jednego gola. Po przerwie wzmagają się ataki SMP i po kilkakrotnym wpadzie pod bramę gości zdobywają jeszcze trzy gole, tak że wynik ostateczny był 4:0 na korzyść SMP. Widz.

Wyłowili topielca.

Działdowo. W niedzielę w godzinach popołudniowych, ogrodnik Gregorczyk zajmował się łowieniem ryb, przyczem wędką poruszył podejrzany przedmiot, który okazał się topielcem. G. twierdzi, że topielec znajdował się w łaźni miejskiej od kilka dni, lecz nie zwracał na niego uwagi dlatego, iż sądził, że to pływająca zmata. Policja stwierdziła, że to trup Zofji Ogrodnikówny z Turzy W. pow. Mława, lat 20, która stoczyła w Brodowie, gdzie zaszła w stan odmienny, wobec czego matka jej robiła zarzut, co ją popchnęło do samobójstwa, które popełniła już 3. IV. r.

Kradzież.

Koszelewy. W ub. tygodniu nieprzychwyceni dotychczas sprawy dopuścili się kradzieży wszystkij bielizny i drobiu u Leona Zabłotnego, stałego robotnika w tut. majątku ziemskim. Poszkodowany, niedawno ożeniony, stracił prawie cały swój dobytek.

Wywrotowe napisy na przewodach telefonicznych.

Howo. W nocy z 25 na 26 bm. niewykryci sprawcy powiesili na przewody telefoniczne przy szosie, wiodącej z Howa do Mławy, transparent komunistyczny z czerwonego płótna z napisami antypaństwowymi i wywrotowymi oraz z podpisem Komitet K. D. K., P. P. K. Z. M.

Wnioskując z podpisu rzekomego komitetu, możnaby przypuszczać, że aktu tego dokonał ktoś z pośród kolejarzy, którzy z powodu przeniesienia ich w liczbie 16 na nową linię kolejową Gdynia—Herby mogli być w ten sposób wyrażać swe niezadowolenie. Lecz uczynić to mogli i jacyś opryszkowie w zamiarze szkodenia pracownikom kolejowym. Może policji uda się wykryć sprawców tego czynu.

Włamanie do kasy stacyjnej.

Tuczki. W okolicy tut. w ostatnim czasie dokonano kilka kradzieży, a ślady wskazują na to, że kradzieży dopuszcza się zorganizowana banda. W nocy na 26 bm. złodzieje włamali się do kasy stacyjnej na tut. dworcu, z której zabrali 17 zł. Następnie odwiedzili oni kupca Józefowicza i rolników Koteckiego i Szulca w Tuczkach. Policja wszczęła dochodzenie i stwierdziła, że jeden ze złodziei, których było dwóch, był na rowerze i że obydwaj złodzieje są zamiejscowi.

Okręgowe zebranie Organistów.

Laskowice. Okręgowe zebranie organistów odbyło się tu 20 bm. Po przyjęciu protokołu wysłuchano odczytu kol. Podlaszewskiego i nad nim dyskutowano. Zachęcano do czytania Muzyki Kościelnej, — opłata za składkę wynosi 12 zł. rocznie — do zapisania się na członków Kasy Pogrzebowej, — składki płaci się tylko w razie wypadku śmierci. Wyjaśniono, że do deklaracji dochodu w sprawie podatku organisci jako urzędnicy nie są obowiązani i omawiano sprawę Walnego Zebrania, które odbędzie się w Toruniu. Zebrani obiecali uczęszczać na zebrania dekanalne, a delegaci utrzymywać chęć łączność z zarządami i pomagać w pracy oświatowej i organizacyjnej zachęcać swych sąsiadów kolegow do solidarności i sumiennego spełniania obowiązków zawodowych i też organizacyjnych.

Trup z odciętą głową przywiązany do szyny toru kolejowego.

Skórcz, pow. starogardzki. W ub. dniach na torze kolejowym Skórcz-Czersk odnaleziono zwłoki 18-letn. Witkowskiego Stefana z Zelgoszczy. Denat ma uciętą głowę i był przywiązany sznurem do szyny kolejowej. W jakich okolicznościach nastąpiła śmierć denata oraz jaka była przyczyna śmierci, ustalili dochodzenie policji.

Z dalszych str n Polski.

Już odnaleziono trzy części skradzionej monstrancji?

Wkrótce zaczną się prace nad odrestaurowaniem całości.

Warszawa. Niedawno temu donosiliśmy o skradzeniu we W. Sobotę nader cennej monstrancji z kościoła P. Marji we Warszawie. Ponieważ wartość tej monstrancji była ogromna, a przytem dopuszczono się ohydnych świętokradztwa, nie przeto dziwnego, że zaalarmowane zostały tem najszerze koła społeczeństwa. Toż na złodziei padł strach i nie śmieli oni z kradzieży tej narazie robić użytku, lecz zdobyć swą ukryli.

Dnia 25 kwietnia bawiące się nad Wisłą dzieci znalazły w piasku część monstrancji. Niedługo potem znaleziono drugą, a wreszcie odnaleziona została i trzecia część, środkowa, monstrancji, łącząca podstawę z częścią górną. Wobec tego brakuje jeszcze złotego krzyża, który umieszczony był na wierzchu i złotego grubego pierścienia, t. zw. domku, mieszczącego się w środku monstrancji i podtrzymwanego przez dwa kłęczące anioły. W górnej części monstrancji brakuje 15 drogiej kamieni, w środkowej brak również 15 kamieni dużych i 9 małych, a w podstawie monstrancji 5 drogiej kamieni.

Srodkową część monstrancji odnalazła jakaś kobieta, która późnym wieczorem wręczyła tę część ks. Polakowi, wikariuszowi kościoła Najśw. Marji Panny, wracającemu z miasta. Złote zawiniątko opakowane było w gazetę. Kobieta, zapytana o miejsce znalezienia części srodkowej monstrancji, odpowiedziała, że znalazła je przy bramie parku Traugutta, wychodzącej na ul. Bonifaterską. Stało się to o godz. 10 wiecz. Po udzieleniu tych wyjaśnień kobieta chciała się oddalić, ale przechodzący policjant odprowadził ją do komisariatu, gdzie podała się za Aleksandrę Trasę, bezrobotną.

Więść radosna o znalezieniu całej prawie monstrancji lotem błyskawicy rozbiegła się po Warszawie, a w kościele na Przyryнку gromadzą się obryzmie rzesze ludzi, którzy składają ofiary na odrestaurowanie monstrancji.

KĄCIK RADJOWY.

Audycje Polskiego Radja w Warszawie.

Wtorek, 2 bm. 12.10 Płyty gr. 15.30 Komunikat Państw. Urzędu Wych. Fiz. i Państw. Zw. Sport. 15.35 „Wśród książek”. 15.50 Płyty gr. 16.25 Odczyt dla naucz. pt. „Technika egzaminów maturalnych. 16.40 Odczyt pt. „Dar narodowy 3 Maja”. 17.00 Koncert symf. 18.00 Odczyt dla maturzystów pt. „Pomiary w przestrzeni wszechświata”. 18.25 Muzyka lekka z „Gastronomji”. 19.20 „Listowne nauczanie rolnictwa” Kursy im. Staszica. 19.30 Felj. muz. pt. „O pierwiastkach rasowych w muzyce”. 19.45 Pras. Dzień. Radj. 20.00 Tr. z Zagrzebia — Koncert, pośw. twórczości prof. M. Tajeveica. 21.20 Wiad. sportowe. 21.30 Muzyka lekka. 22.00 Kwadr. lit. — nowela Concha Espina — pt. „Nafta”. 22.15 Recital śpiewaczy. 23.00 Muzyka taneczna z „Adrji”.

Sroda, 3 bm. 10.00 Tr. Nabożeństwa z Kaplicy Matki Boskiej z Jasnej Góry. Po nabożeństwie: Błogosławieństwa udzieli Ojciec Święty (tr. z Watykanu). 12.15 Poranek Symfon. z Filharmonji Warsz. W przerwie odczyt. 14.00 Odczyt roln. pt. „Młodzież wiejska w pracy rolniczej. 14.20 Muzyka ludowa. 14.40 Odczyt rolniczy pt. „Kryzys w ogrodnictwie, a możliwości produkcji w najbliższych latach. 15.00 D. c. muzyki ludowej. 16.00 Słuchowisko dla dzieci pt. „3-ci Maj”. 16.25 Płyty gr. 16.45 „Stanisław Staszic”. 17.00 Recital skrzypcowy Umińskiej. 18.00 Muzyka lekka z „Gastronomji”. 18.45 Rezultaty plebiscytu Konkursu Poetyckiego P. R. 19.25 Słuchowisko. 20.00 Koncert poświęcony muzyce polskiej. W przerwie wiad. sport. 22.00 Muzyka taneczna z Katowic. 22.35 Odczyt w języku esperackim pt. „Polska i Polacy w przyszłości i dziś” (tr. z Krakowa.) 23.00 Muzyka taneczna z „Adrji”.

KINO DŹWIĘKOWE — LUBAWA
W poniedziałek, dnia 1-go maja o godz. 8.15 wieczorem

KINO DŹWIĘKOWE — NOWEMIASTO
We wtorek, dnia 2-go maja o godzinie 8.15 wieczorem.

Najnowsza produkcja 1933.

„Pat i Patachon“ jako „DZIELNI WOJACY“

W swojej nowej dźwiękowej komedji nad komedjami. Kaskada wesołości! Rewja kawałów.
II. Władczyni serc ludzkich — królowa dźwiękowego ekranu Jeanette Mac Donald, znana z filmu „Król Zebrałów“ i „Monte Carlo“, w poryw. dramacie kobiety, obrzuconej błotem niesłusznych podejrzeń „Naręczona z Loterji“ Pieśni z tego filmu śpiewać będzie całe miasto, a czarujący boston tańczyć cały świat. — Wielki triumf uwielb. gwiazdy. Żłudny blichtr dancingów. Filmy wyświetl. będą na aparaturze dzw. Ceny niepodwyższone. O godz. 5 specjalne przedst. dla dzieci Pat i Patachon jako „Dzielni Wojacy“.

Porozumienie francusko-amerykańskie
wpływnie dodatnio na uspokojenie opinji świata.

Paryż. „Le Matin“ zamieszcza następujące informacje swojego wysłannika Stefana Losanne, dotyczące zasadniczych podstaw porozumienia francusko-amerykańskiego. Między obu państwami ogłoszony zostanie rozejm celny od dnia 28 kwietnia br. aż do końca konferencji londyńskiej. Rozejm obowiązywać będzie wyłącznie te dwa państwa. Regulacje długów uzależnione będą od całokształtu zagadnień konferencji londyńskiej. Zdaniem Roosevelta załatwienie w ten sposób tej sprawy najlepiej odpowiada interesom obu krajów.

W kwestji rozbrojenia Ameryka zgadza się na stałą międzynarodową automatyczną kontrolę, w której wezmą udział m. in. Stan. Zjedn.

Ameryka nie dopuści do dalszego zbrojenia Niemiec.

Paryż. Korespondent „Excelsiora“ donosi z Waszyngtonu, że rząd Stanów Zjednoczonych w czasie obrad genewskich w sprawie rozbrojenia przeciwstawi się wszelkim próbom ponowienia zbrojeń Niemiec. Szczególny nacisk Ameryka położy na niedopuszczeniu uzbrojeniu się Rzeszy niemieckiej w artylerię, samochody pancerne i tanki oraz samoloty wojenne i łodzie podwodne.

Inflacja w Stanach Zjednoczonych.

Roosevelt może obniżyć dolara o 50 proc. Długi płatne w srebrze. 6 miliardów nowych środków płatniczych.

Waszyngton, 29. 4. Projekt ustawy inflacyjnej, przyjęty przez senat 63 głosami przeciwko 21, upoważnia prezydenta St. Zjedn. do zmniejszenia zawartości złota w dolarze do wysokości 50 proc., do wypuszczenia bez ograniczenia monet srebrnych, do emitowania bilonu na sumę 3 miliardów dol. i do rozszerzenia kredytu za pośrednictwem banków, należących do systemu Federal Rez. w drodze emisji bonów St. Zjedn. na sumę 3 miliard. dol.

Ustawa upoważnia również prezydenta Roosevelta do przyjęcia częściowej spłaty długów wojennych w sumie 200 mil. dol. w srebrze.

Rekordowa niżka dolara
wskutek uchwalenia ustaw inflacyjnych przez senat amerykański.

Pod wpływem wiadomości o uchwaleniu ustaw inflacyjnych przez senat amerykański, w ciągu całego dnia wczorajszego dolar nieustannie niżkował. Bank Polski, który w godzinach rannych płacił za dolary 7,95, obniżył koło południa kurs do 7,85. Dewiza na Nowy Jork obniżyła się na giełdzie do 7,90.

Po giełdzie, gdy nadeszły kursy zamknięcia z Paryża i Zurychu, kurs dolara uległ dalszej niżce. W godzinach wieczornych płacono za dolary 7,70 do 7,75.

Gorgonowa skazana na 8 lat ciężkiego więzienia.

Przysięgli jednogłośnie orzekli, że jest winna.

Kraków. W sobotę wieczorem trybunał w Krakowie w głośnym procesie wydał wyrok, skazujący Gorgonową na 8 lat ciężkiego więzienia, na podstawie werdyktu przysięgłych, którzy orzekli, że oskarżona winna jest zabójstwa s. p. Lusi Zarembianki w zamroczeniu psychicznym. — Procesowi temu po jego ukończeniu poświęcimy jeszcze kilka słów do omówienia.

Prześladowanie Polaków w Niemczech.

Lipsk. W miejscowości Pesterwitz w okolicy Dreznia policja, nie podając powodów, zamknęła kursy języka polskiego, zawiadamiając równocześnie, że nie stosujący się do tego zarządzenia rodzice zostaną bezwzględnie ukarani.

Provincialne dzienniki nar.-socj. z dolno-lużyckim „Kampfblattem“ na czele prowadzą w Niemczech środkowych silną kampanję przeciwko zatrudnianiu Polaków. Organa hitlerowców domagają się zwolnienia Polaków z pracy.

Reichstag został podpalony

z rozkazu min. Goering'a. —

Rewelacje „Manchester Guardian“.

Protest ambasadora niem. i odpowiedź ang. ministra spr. zagr.

Londyn, 27. 4. — „Manchester Guardian“ opublikował dwa artykuły na temat podpalenia Reichstagu, w których na podstawie rewelacyjnych danych, pochodzących z kół nacjonalistycznych, przeprowadza dowód, że Reichstag podpalony został przez umyślnych emisariuszy, wysłanych przez Goeringa, obecnego ministra Rzeszy.

Ambasador Rzeszy von Hoesch złożył w związku z temi artykułami protest na ręce angielskiego min. spraw zagran. Simona.

Ten ostatni odpowiedział, że prasa w Anglii jest wolna i że Goering — jeżeli czuje się obrażony — może wystąpić przed sądem angielskim z procesem przeciwko wydawnictwu „Manchester Guardian“ o obrazę lub o oszczerstwo.

Jarmarki w maju.

- 4. Brodnica b. k.
- 9. Jabłonowo b. k., Nowemiasto b. k. (Ze względu na jarmark w Lubawie 10 maja jarmark w Nowemiejście przypadnie tym razem nie w środe, lecz we wtorek).
- 10. Lubawa b. k.
- 16. Jabłonowo Zamek b. k.
- 17. Górzno b. k., Kurzętnik b. k.

Powrót Paderewskiego do Europy.

Warszawa, 29. 4. Paderewski wyjechał wczoraj z Nowego Jorku do Europy. W Paryżu będzie 6' maja, a 15 maja daje koncert na cele polskie.

RUCH TOWARZYSTW.

Narod. Org. Kobiet.

Nowemiasto. W dniu 3 maja zbiórka na dziedzińcu gimnazjalnym o godz. 9.30, celem wzięcia udziału w pochodzie. O licznym udziale prosi Zarząd.

Bacność SMP. parafji nowomiejskiej.

Nowemiasto. Przypomina się, że wszystkie placówki SMP. parafji nowomiejskiej biorą udział w dniu święta 3 maja w pochodzie w Nowemiejście „Gotów“. Zarząd.

Ceny orientacyjne za świnię bekonowe

od 29 do 5 V. rb.

Komisja notowania cen przy Pom. Izbie Roln. podaje następujące ceny orientacyjne za świnię bekonowe locstacja załodowania, obliczone na podstawie ostatniego notowania za bekony w Anglii, z uwzględnieniem kosztów prze-robu, handlowych, transportu itp.

Za świnię I. klasy: o wadze od 85 do 95 kg. z 100-za 100 kg. żywej wagi.

Za świnię II. klasy: o wadze od 80 do 85 . oraz o wadze od 95 do 100 kg. z 94 za 100 kg. żywej wagi.

Uwaga: Świnię bekonowe są to świnię białe, pełnomięsne, nie żądno przetłuszczone i nieuszkodzone. Cena odnosi się do zwierząt nienapasionych.

Za świnię, dostarczone bezpośrednio do bekoniarni, ceny orientacyjne są o 5 proc. wyższe.

GIĘŁDA WARSZAWSKA.

z dnia 29. 4. 33 r.

Belgia	124.29
Holandja	357.83
Londyn	30.15
Nowy Jork czek	7.86
Nowy Jork kabeł	7.89
Paryż	35.01
Szwajcaria	171.92
Praga	26.48

GIĘŁDA ZBOZOWA W POZNANIU.

Notowania oficjalne z dnia 24. 4.

Płacono w złotych za 100 kg.

Żyto	17.75—18.00
Pszemica	36.00—37.00
Owies	11.25—11.75
Jęczmień browarowy	14.25—15.00
Mąka żytnia	27.50—28.50
Mąka pszenna 65 proc.	55.50—57.50
Otręby żytnie	8.50—9.25
Otręby pszenne	9.00—10.00
Groch Victoria	21.00—23.00
Gorzeyca	46.00—52.00

Za redakcję odpowiedzialny: Franciszek Lupicki w Nowemiejście. Za ogłoszenia redakcja nie odpowiada.

W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków itp., wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonej numerów lub odszkodowania.

Poszukuję
samodzielnego kierownika na prowadzenie wymiany z kaucją 400 zł.

Zgłaszać się
Bolesław Żarnecki,
Młyn wodny, Kurojady.

Słuchawki

do radja

jak „Ramona“
„Biały trójkąt“
„Filowyt“

w wielkim wyborze poleca tanio

„DRWECA“ Druk. i Księg.
NOWEMIASTO.

Znaleziono

w sobotę, dnia 22 bm. przed południem między Łązkami, a Samplawą miech skór. Odebrać można za wynagrodzeniem i zwrotem kosztów.
Breński, Łązek.

Kuźnię

z narzędziami kowalскими wdzierzawie od zaraz.
Jan Otręba, Kuligi.

FORMULARZE
poleca
Drukarnia „Drwęca“.

Kryzys nie omija nikogo

Zatem oszczędzaj!

5 lub 10 świecowej
ŻARÓWKI,

którą nabyć można w firmie
„Drwęca“
Drukarnia i Księgarnia
NOWEMIASTO.

Do wynajęcia 3-pokojowe mieszkanie z kuchnią, ul. Kościuszkowska. Gdzie? wskaże eksp. „Drwęcy“ Nowemiasto.

Maszynę
do szycia (damska) mam na sprzedaż
Krezymon, krawiec
Nowemiasto.

Ziemniaki

jadalne kupuję i w mniejszych partjach na skład

Fr. Modrzejewski,
Nowemiasto, Telefon 95.

Ziemniaki jadalne

„Industria“

wagonowo i w mniejszych partjach na skład kupuje

Eryk Lewalski,
Nowemiasto telefon 73.

ZIEMNIAKI

jadalne i sadzonki „Industria“ oraz kukurydzę wczesną bydgoską sprzedaje.

Lipowydwór.

Polecam
trzcinę
na pokrycie dachów.
Konstanty Kwiatkowski,
Skarlin.

Na sprzedaż szewska maszyna (Singer).
Gdzie? wskaże eksp. „Drwęcy“ Nowemiasto.

Sięję na moim polu i parowie przez cały rok
truciznę
Szymański, Linowiec.

Sięję przez cały rok na moim polu truciznę.
Mikołaj Zbonikowski,
Bielice.

Do wdzierzawienia około 30 morgowe
gospodarstwo.
Informacji udzieli
Franciszek Krauz,
Marzęcice.

Kawaler
lat 29 nauczyciel, agronom właściciel 200 morg. majątku prosi Panie religijne z odpow. majątkiem o łaskawe nadesłanie szczegółowych ofert możliwie z fotografią do eksp. „Drwęcy“ Nowemiasto pod Pomorzaniem, cel matrymonjalny.

WSZELKIE DRUKI

wykonuje po cenach umiarkowanych
Drukarnia „Drwęca“
w Nowemiejście.